

Sverige mera aktivt i Open Skies

Sverige fortsätter engagemanget i Open Skies, det förtroendeskapande internationella samarbetet för rustningskontroll. Under året har sju nationer flygfotograferat över svenskt territorium.

AV PETER LIANDER

Sverige började ta en mera aktiv del inom Open Skies under 2000. Från att tidigare endast haft en observeringsroll genomförde Sverige och Ryssland fotoflygningar över respektive länder.

I början av juni i år återkom Ryssland för ytterligare en fotoflygning över Sverige, denna gång med F 21 i Luleå som bas. Med en An-30B gjordes en flygning över norra Sverige.

Men Open Skies-aktiviteterna började för svensk del redan i slutet av april 2001

när fyra länder genomförde en gemensam fotograferingsflygning över Sverige. Det var Norge, Belgien, Holland och Luxemburg som med en belgisk C-130H Hercules fotograferade olika målområden på marken under en nära tre timmar lång flygning.

Flygningen sträckte sig över Stockholms skärgård, Mälardalen, Bergslagen och norra Uppland. Start och landning skedde på F 16 i Uppsala.

Bilderna togs med tre stillbildskameror

monterade i en specialutvecklad kapsel, som till utseendet är förvillande lik en vanlig extratank för Hercules. Kamera-kapseln är resultatet av ett samarbetsprojekt mellan tio länder som är knutna till Open Skies.

Den norske majoren **Tor Furberg** berättade att kapseln varit i bruk sedan 1996. De tio länderna inom Open Skies Pod Group planerar på årsbasis under vilka tidsperioder respektive land har kapseln till förfogande.

Saab 340 för Open Skies?

Sverige har ingen egen flygfotokapacitet som är lämplig i Open Skies-sammanhang. Att gå med i ett samarbete likt Open Skies Pod Group skulle kunna vara en möjlighet.

Löjtnant André Caldenius vid en av operatörsplatserna i spaningsplanet OC-135 från USA.

Major Tor Furberg från det norska flygvapnet.

USA har ett flygplan av typen OC-135 som är specialutrustad för Opens skies-uppdrag. Vid besöket i Sverige baserades flygplanet på Arlanda flygplats.

Foto: André Caldenius

Open Skies på Internet
www.openskies.mil.se

Men från ansvarigt håll på svensk sida är man negativ till en sådan lösning.

– Kapseln kan bara disponeras för egen verksamhet under fåtal veckor per år. Problemet är att man aldrig på förhand kan veta om det finns en svensk Hercules till förfogande samtidigt som kapseln, säger överstelöjtnant **Lars-Olov Johansson** vid Högkvarteret.

– En bättre lösning vore att modifiera en Saab 340. Förutsättningarna för detta undersöks för närvarande.

Det flygplan som är aktuellt är den TP 100 som finns i VIP-utförande. Flygplanet skulle bjudas ut till försäljning, men eventuellt kommer det i stället att modifieras för Open Skies-missioner. Under övrig tid skulle flygplanet kunna användas för passagerarflygningar.

I slutet av juli var en svensk delegation

över i USA, tillsammans med kolleger från Finland. Verksamheten genomfördes för att enligt Regeringens uppdrag utbilda svensk personal, så att Sverige kan ansöka om fullt medlemskap i Open Skies-avtalet.

Flygningarna genomfördes med det amerikanska Open Skies-flygplanet typ OC-135. Trots tidvis dåligt väder blev det två dagars flygning, som utgick ifrån Wright-Patterson AFB i Ohio. Som avtalat skedde 500 mils flygning där man inriktade sig på att fotografera olika typer av mål såsom hamnar och flygfält.

OC-135 på Arlanda

Amerikanerna gjorde sitt svarsbesök i början av augusti och hade OC-135:an baserad på Arlanda. Normalt är det F 16 som är bas för utländska Open Skies-aktiviteter,

men flygplanet var för stort för Uppsala-fältet.

Spaningsflygningen genomfördes över södra Sverige och man koncentrerade sig på att ta bilder över ett flertal flygfält, bland annat Ängelholm, Ljungbyhed och Sturup utanför Malmö.

Årets svenska engagemang i Open Skies avslutades med en mission till Ryssland i oktober. Dåligt väder förhindrade dock all flygning och den svenska gruppen fick återvända tomhänta.

Open Skies-avtalet giltigt

Beträffande hela Open Skies-avtalet kan nämnas att alla 27 länder nu har ratificerat avtalet, vilket kommer att träda i kraft den 1 januari 2002. Ett halvår senare avser Sverige ansöka om medlemskap. ●

Denna kamerakapsel har specialkonstruerats för Hercules och används av tio Open Skies-länder.

Operatörsplatsen till kamerasystemet.

Foto: Peter Lander/Försvarets bildbyrå